

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

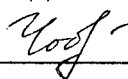
Министерство образования Республики Тыва

Управление образования Администрации Тоджинского кожууна

МБОУ СОШ с.Тоора-Хем им.Л.Б.Чадамба

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

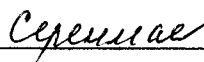
Чоодунай В.В.

Приказ №98

от «31» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР

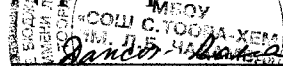
Серенмаа Д.К.

Приказ №98

от «31» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

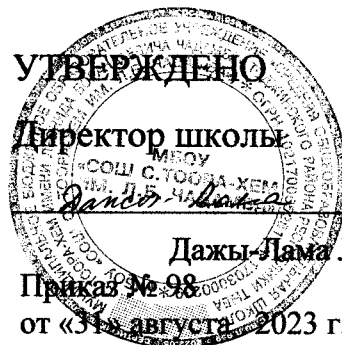
Директор школы

Дажы-Лама Л.А.

Приказ № 98

от «31» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном языке»

для обучающихся 2 классов

Учителя: Ярина Роланда Давааевна, учитель начальных классов, первая

Сорокина Татьяна Петровна, учитель начальных классов, первая

Ховалыг Сесек Комбуетна, учитель начальных классов, первая

Куртужек Чойганмаа Баян-ооловна, учитель начальных классов, первая

Монгуш Элина Орлановна, учитель начальных классов, первая

(ФИО учителя, составившего программу, преподаваемый предмет, квалификационная категория)

Тоора-Хем 2023

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК.

Тыва уругларны шын, кижизиг, эртем-билиглиг кижилер кылдыр ооредири – амгы уенин школаларыны эн-не кол сорулгаларынын бирээзи. Ужук-бижик номчуп билип эгелээринин эн-не кол дозу- эге класстар. 7-10 харлыынга чедир уругнун чугаа-домаанын ангы-ангы хевирлеринин (бжимел чугаа, номчулга, дыннап билири) сайзыраарынга таарымчалыг уези. Ынчангаш тыва литературлуг номчулга эге школага чугула эртемнернин бирээзи.

НОМЧУЛГА ПРОГРАММАЗЫНЫН КОЛ-КОЛ СОРУЛГАЛАРЫ, ХАРАКТЕРИСТИКАЗЫ

Номчулга кичээлдеринин кол сорулгазы — ыткыр (дынналдыр) номчуурунун хевиринден эгелээш, ханы, меделдиг иштинде номчуурун чедип алыры.

Номчулганын шын, меделдиг, аянынг номчуур шынарларынын болгаш дынналдыр база иштинде номчуур хевирлерин уругларга шингээттирерде, янзы-буру аргаларны ажыглап, ажылдарнын хевирлерин чоорту нарыыдадып тургаш, билиндирерин сумелеп турар.

Ооредилгенин бирги чылында сос номчуурунун аргаларын шингээттирип, ангы-ангы состерни, сос каттыжышкыннарын домактар болу бээр кылдыр ун аайы-биле (интонация) кожуп, чугурту номчулгаже чоорту шилчиир.

Ийиги чылында угаан ажылыныц база бир чадазынче унуп, иштинде номчулганын чанчылдарын боттандырап.

Ушку чылында номчулганын темпизин элээн дурген шуудадыр. Номчулга уезинде уе камнаарынын чогулчалыг аргаларын чеп ажыглаарын шингээттирер.

Дортку чылында номчулганын кол шынарларын (шын, чугурту, меделдиг, аянынг) колдуунда шингээдип апкан турар. Литературлуг шын адаашкын езугаар болгаш рольдар аайы-биле аянынг номчуурунун чанчылдарын ап, номчулганыц чогуур темпизин шын сагып билген турар ужурлуг.

Эге школанын бугу-ле чадаларында башкы уругларны номчуп билир кылдыр ооредири-биле чергелештир уруглар боттары номчаан чогаалыныц утказын сайгарып, ында кол чуулду илередип, оон чогуур (улуг эвес) туннелдер кылып шыдаптарынче угланган ажылдарны база чорудар. Оон ангыда номчаан созуглелдерин кезектерге чарып, оларга тус-тузунда ат тыварынга, абзацтар дузазы-биле план тургузарынга, номчаан чуулунун утказын делгеренгей (долу) азы допчу кылдыр чугаалап оорениринге чанчыктырап.

Чечен чогаал эртеминге хамаарыштыр 3 — 4 класстарга дараазында бодуун билиглер-биле база таныштырып болур: автор дугайында кыска дыннадыглар, номчаан

чогаалынын жанры, темазы, улустун аас чогаалынын бичии жанрлары — тывызыктар, улегер домактар, дурген-чугаалар, янзы-буру тывызыктыг бодалгалар дээш оон-даа оске.

Литературлуг номчулганы дамчыштыр чечен чогаалды уругларга ханы билиндирерде, оларныц хире-шаа-биле чогаадыкчы чоруунга ундезилеп, ону ооренип коруп тургаш, иштики сагыш-сеткилдин анаа хамаарылгалыг болурунундуржулгазынга даянырын база сумелеп турар.

Чечен чогаал кижинин угаан-медерелинге, сагыш-сеткилинге салдарлыг болганда, ол уран чуулдун нарын хевиринге хамааржыр.

Чечен чогаал номчуп, чечен овор-хевирлер-биле танышкан тудум, уругларнын ниити сайзыралы, чувени угаап, медереп билири, сагыш-сеткилинин бодалдары улам делгемчиир, ханылаар, байлакшыыр. Авторнун созуглелинге дууштур уругларныц аас-биле харыылары, чечен овор-хевирге хамаарыштыр билип алган бугу-ле ажыктыг чуулдери оларнын чечен чогаалды шингээди ап турарынын херечизи болур.

Программада бердинген чижек тематикаларга хамаарыштыр номчуур ужурлуг чогаалдар иштинден уруглар торээн черинин, долгандыр турар хурээлелдин; эш-оор болгаш уе-чергелеринин, оларнын чуртталгазынын, оюн-тоглаазынын, ужуралдарынын; бойдус болгаш оон камгалалынын; тыва чоннунчаагай чанчылдарынын; торээн чуртунун тоогузунден барымдааларнын дугайында билиглерни шингээди алырлар. Бердинген программа 2-4-ку класстарнын уругларынга таарыштыр кылдынган.

"Литературлуг номчулга" программанын ооредилге планда туружу

Программа ёзугаар неделяда 2 шак. Бүдүн өоредилге чылында ниитизи-биле 68шак өоренир

Эге школанын чечен чогаал номчулгазынын программанын чуртталганын үнелелдерин чедип алырынын угланышкыннары:

- 1) уруглар номчаан (өөренген) чогаалдарынын утказын, оон маадырларынын ходелиишкиннерин, чорук-херектерин ханы шингээди ап, анаа хамаарыштыр чогуур үнелелди берип, боттарынын сагыш-сеткилин хайнышкынны-биле илередип шыдаарынын, чечен чогаалды долузу-биле шингээди алырынын аргаларын сайзырадыр;
- 2) чечен чогаалдын уран чурумалдыг дылын, овор-хевир тургузарынга аян киирер аргаларын сеткип билир кылдыр уругларны еередир; оларнын боданыр аргаларын болгаш чогаадыкчы бодалдарын сайзырадыры;
- 3) шулук чогаалын кичээнгейлиг дыннап билирининаргаларын сайзыратпышаан, оон уран сезун чарашсынар болгаш ханы шицгээди алырынын дуржулгазын мооннеп, анаа

уран-чечен хооннуг болгаш сонургалдыг болурун кижизидер;

4) уругларнынном-биле ажылдап, оон билиг тыварынга номну уруглчу номчуурунга негелделиг, чечен чогаалга сундулуг, уран состун тургузукчулары —

чогаалчыларнынчогаадыкчы ажыл-херектеринге сонургалдыг болурун чедип алыр;

5) долгандыр турар хурээлел болгаш бойдус дугайында уругларныц боттуг бодалдарын сайзырадып, ону шын угаап болгаш медресе билиринин дуржулгазын байыдар;

6) хемчээл, утка, тематика, жанр талазы-биле ангы-ангы чогаалдарны ханы, шын билиндирер;

7) номчаан чуулунун утказын шингээтирерден ангыда, уругларнын ниити билинин деннелин делгемчидеринин дуржулгазын байыдар болгаш амыдыралга оларныц мозушынарлыг, эстетиктиг хамаарылгазын база хевирлээр;

8) чечен чогаалды (номну) уруглар боттары шилип ап, ону таалап номчуксаар кузелин боттандырап;

9) уругларнын чугаазын сайзырадыр болгаш оларга чугаалап, номчуп, дыннап билиринин база созуглелдернинангы-ангы хевирлерин сайгарып шыдаптарынын чанчылдарын шингээтирер.

**Номчулгага болгаш чугаа сайзырадылгазынга өөреникчилернин кол билиглери,
мергежилдери болгаш чаңчылдары.**

**2-ги классты доозуп тургаш, өөреникчилер дараазында чүүлдерни шингээдип алган
турар.**

Номчулганың чаңчылдары:

Бирги чартык чылда 2-3 слогтардан тургустунган нарын эвес сөстөрни бүдүнү-биле адап, 3-4 слогтарлыг элээн нарын хире сөстөрни слогтарга чарбышаан, шын, медреселдиг номчуп билир; домакка сөстөрни бот-боттарындан адырбайн, утка талазы-биле аразында тудуш холбаалыг кылдыр номчуур; номчулганың темпизи чоорту дүргедеп, таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени минутада 35-45 хире сөс.

Ийиги чартык чылда утка талазы-биле билдингир сөстөрни болгаш домактарны шын, аянын, медреселдиг, илдик чокка, тода дынналдыр номчуп шыдаптар; сөзүглелде чугула утка илередир сөстү үн-биле (үннү бедидип азы чавызадып тургаш) ылгап билир; таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени 1 минутада 55-60 хире сөс. Медээ, айтырыг, кыйгырыг демдектерин барымдаалап, домактарнын аянын үн-биле дамчыдып билир. Аянын номчуурунга белеткенир талазы-биле бот-онаалганы башкыдан алгаш, улуг эвес сөзүглелди иштинде номчуп билир.

Сөзүглел-биле ажыл. Номчаан чүүлүнге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип, утказын чугаалап, кол бодалды илередип билир. Чогаалдың киржикчилериниң кылып турар чүүлдерин үнелеп, чылдагаанын тайылбырлап шыдаптар. Сөзүглелди боттарының сөстери-биле катаптап чугаалаары. Номда бердинген айтырыглар болгаш онаалгаларны номчаан чүүлүнге хамаарыштыр ажыглап билири: номчаан сөзүглелдин адын номнуң допчузундан тып шыдаары. Башкының дузазы-биле кезектерге чарып каан сөзүглелдерге аттар тывар. Абзацтарны барымдаалап тургаш сөзүглелдин утказын шын тургузарынга баштайгы чаңчылдарны алып. Шүлүктү аянынг номчуп, доктаадып, тоолдарны ыдып билир.

2-ги класстың өөреникчилериниң тыва дылда программаны билип алганынын планнаттынган түннелдери.

Өреникчилериниң (личностуг) хевирлеттинген турар ужурлуг мөзү -шынары:

-Төрээн дылывыс харылзажырынын база мээ–медереливистиң шынарын көргүзериниң кол чепсээ;

- Төрээн дыл национал культуравыстың кол болуушкуну;

-Сагыш-сеткилди,бодалдарны илередиринге дылдың бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чөптүг ажыглап билири.;

- Төрээн дылын улаштыр өөрениринге сонуургалын оттурары;

- Аас болгаш бижимел чугаага дылдың уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.

-Төрээн дылын сайзырадырынга, ону кадагалап арттырарынга өөреникчинин бот киржилгеzi;

- Аас- чугаага дылдың уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландыраары.

- долгандыр турар бойдуска хумагалыг, камныг, ынак болуру;

- езу-чурумга чагырткан, ужур-дүрүмнү сагып билир кижизиг мөзү-шынарлыг бооп хевирлеттинген турар;

Өөреникчилериниң билииниң предметтиг хевирлеттинген турары:

-Ыткыр,сымыранып,иштинде сөзүглелди бодунуң билип алып шаа-биле дүрген номчууру.

-Сөзүглелдин хевирлерин литературлуг негелделерге дүүштүр(шын адалга, бижик демдектерин, логиктиг ударениени сагып)номчууру.

-Сөзүглелдин адынга болгаш бердинген чуруктарынга даянып, ооң утказын баш удур даап бодаары.

-Номчаан чүүлүнүң кол сөтеринге даянып, утказын бодунуң сөзү-биле дамчыдып билири.

-Болуушкуннарның болуп турар аайы-биле дес-дараалашкаан сагып чугаалаары.

-Сөзүглелди кезектерге утказының аайы-биле чарып,башкының дузазы-биле бөдүүн болгаш нарын план тургузуп, кезек бүрүзүнге база бүдүн сөзүглелге хамаарышкан айтырыгларны тургузуп билири.

- Номчаан чүүлүн долузу-биле, кысказы-биле, шилилгелиг, диалогтарны медээ домактары-биле солуп, чүвелерниң омур-хевирин деңнеп, чугаалап билири.

-Номчуур номунуң титулдуг арынын, аннотациязын, эге база түннел сөзүнге даяныры.

-Хереглээн номун алфавиттиг каталогтан тып, библиотекада бар номнарны ажыглап өөренири.

-Справочниктер, энциклопедиялар, уругларга хамаарышкан журналдарны ажыглап билири база кыска аннотацияларны сүмелээн номнарга тургузары.

- Номчаан материалында кол маадырларның мөзү-шынарларын кижиниң алдынар ужурлуг дүрүмнери-биле деңнээри.

**Өөреникчилериниң чугаа чорудулгазының болгаш медээлер-биле ажылдаарынын
(метапредметтиг) хевирлеттинген турары:**

-утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди үн доктаашкыны, интонация болгаш номчулганын дүргенин барымдаалап шын,медерелдиг,аянныг номчууру;

-таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дургени 1 минутада 55-60 хире сөс;

- чогаалдың адынга болгаш аңаа хамаарыштыр чураан чуруктарга даянып алгаш, чогаалдын кол утказын тодарадып билири;

- чогаалдың темазынга, кол утказынга, идеязынга хамаарышкан монологтарны (үзүндүлерни, абзацтарны) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры;

а) Хүн бүрүде кылыр ажылдар (регулятивтиг)хевирлеттинери:

-өөренип турар эртемниң тема, бөлүк аайы-биле кол сорулгаларын,утказын угаап билири;

- башкының удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип өөренири;

-бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш бодунуң,эптериниң ажылын үнелеп билиринге өөренири;

-башкы-биле демниг ажылдажышкың үезинде чечен чогаалды өөренип шингээдип алырда чаа-чаа сорулгаларны салып билири;

-кылып турар ажылдарың ажыл үезинде болгаш ажыл соонда шын азы шын эвес кылып турарын боду сайгарып, шинчилеп билири;

-номчулга талазы-биле бодунуң ажылын планнап билири.

б) өөреникчилериниң эртемге сонургалын ханыладыры-биле чоруттунган ажылдарның түннелинде (познавательный) хевирлеттинген турары:

**«Литературлуг номчулга» эртемийн календарь-тематиктиг планнаашкыны.
Неделяда 2 шак, чылда-68 шак.**

№	Темазы	Башкының ажыл чорудулгазы	Өөреникчинин ажыл чорудулгазы	УУД	Шагы	Ай хуну	
						План	факт
1-2	С. Маршак «Календарьнын бирги хуну»; С.Сарыг-оол «Ном». Ар.4,5	«Литературлуг номчулга» ному-биле таныштырар; Сентябрь 1- Билиглер хуну дээрзин беседа, шулуктерден билиндирер. Номнун ажыын, ону шын ажыглаар, камнаар деп билиндирер. Шулуктерни деннээр, оларнын домей чуулдерин хайгаарадыр.	Кичээлге белеткенир; Башкыны дыннаар; Кичээлдин сорулгазын, темазын илередир; Чаа состер-биле таныжар, башкыдан айтырыг салыр.	Личностуг: –номга хумагалыг, камныг, ынак болуру; езу-чурумга чагырткан, ужур-дурумну сагып билир кижизиг мозу – шынарлыг бооп хевирлеттинген турар; Регулятивтиг ооренип турар эртемийн тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын,утказын угаап билири; башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип ооренири; Эртемге сонuurгалы (Познавательный) Башкынын салган айтырыынга аас-биле тода харыылап билири Коммуникативтиг: эшттерин база башкыны дыннап билири	1		
3	К.Ондар «Ужук дою». Ар 6,7				1		
4	Ч. Кара-Куске «Арыг-силиг, чараш бижиир».						
5	С.Сарыг-оол «Өөреникчээ»				Өөреникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр;	Кичээлге белеткенир; Башкыны дыннаар; Кичээлдин сорулгазын, темазын илередир; Чаа состер-биле таныжар,	Личностуг Аянныг номчуурунга белеткенир талазы-биле бот онаалганы башкыдан алгаш, улуг эвес созугледди иштинде
6	С. Маршак «Школачы билип алзын»						

7	Класстан дашкаар номчулга «Ногаан, кок болгаш кызыл карандаштар». С. Баруздин «Берге бодалга»	Салдынган сорулгага дууштур кылып уjurлуг ажылды планнап, хайгаарап, оон туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадып билирин ооредир. Башкы уругларнын кичээнгейин чаа билиглерни ажыдарынче угландыраp. Билиг бурузу бодунуу – биле кандыг ажыктыгыл, амыдыралга канчаар хереглеттине бээрил деп чувени уруглар-биле сайгарар.	бодунун ажылын унелээр, туннелди ундурер созуглелде чугула утка илередир состу ун-биле (бедидип, чавызадып тургаш) ылгап билири; -медээ, айтырыг, кыйгырыг демдектерин барымдаалап, домактарнын аянын ун-биле дамчыдып билири.	медеpелдиг номчуп билири; башкы-биле демниг ажылдажыышкын уезинде чечен чогаалды ооренип шингээдип алырда чаа-чаа сорулгаларны салып билири; кылып турар ажылдарын ажыл уезинде болгаш ажыл соонда шын азы шын эвес кылып турарын боду сайгар Регулятивтиг: Номчаан чуулунун утказынга айтырырларга харыылаары. Номчаан чуулунун кол маадырларынын аажы-чанын, кылган херектерин билиринге ооредир. Эртемге сонуургалы (Познавательный) бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири Коммуникативтиг: эштерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири	2		
8					Чылдын үелери. Тодуг-догаа кузумейни		
9	Б. Ховенмей «Куску хову».	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар;	Кичээлге белеткенир; Башкыны дыннаp;	Личностуг –оорилгеже хаара тудары; кичээлде бодун ап билири.	1		
10	Г. Скребицкийнин-биле «Кус».	Кичээлге сорулга	Кичээлдин сорулгазын, темазын илередир;	Регулятивтиг			

11	Чогаадыг « Кус»	салырынга дузалажыр; Ном-биле таныштырар; Онаалганын эге тайылбырын бээр Кус дугайында чогаалдар-биле таныштырар; медерелдиг номчулгазын сайзырадыр	Чаа состер-биле таныжар, бодунун ажылын унелээр, туннелди ундурер	бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш бодунун, эштеринин ажылын унелеп билиринге ооренири; бодунун кылыр ужурлуг ажылын планап билири; салып алган сорулгаларын езугаар ажылын кылып база унелеп билири; Эртемге сонуургалы (Познавательный) бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири Коммуникативтиг: эштерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири			
12 13	В. Бианки «Сыйтылаа куске» Тыва улустун тоолу «Дилги биле Ала-Сааскан» ар. 25-	Дириг амытаннар дугайында тоолдар-биле таныштырар;	Дириг амытаннар дугайында уругларнын сагыш човаашкыны. Бодунун билиин сайгарып, куусеткен ажылын шын унээри	бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири	1		
Улустун аас чогаалы							
14 15 16	Тыва улустун тоолу « Инек-Сокпа» Хунажык анай. Тыва улустун тоолу « Чаан	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга	Башкынын айты рыгларынга харыылаар. Бажынга онаалга кылганын туннээр; Кичээлге оюн	Личностуг - долгандыр турар бойдуска хумагалыг, камныг,ынак болуру - езу-чурумга чагырткан, ужур-дурумну сагып билир	1		

17	биле Куске» Тыва улустун тоолу « Ийи куске»	дузалажыр; Оюн аргазы-биле Сорулганы чедип алырынга дузалажыр. Библиотекалар, немелде номнар-биле ажылдаарын сумелээр	хевирлеринге киржир; Рольдап ойнаар; Тоолдарны билип турарын туннээр. Улустун аас чогаалы биле авторлуг чогаалдарны ылгап билири. Диалогка киржип, бодунун бодалын илередири. Номчаан чуулунун утказынгаайтырырларны салып ооренири. Номчаан созуглелинге ат чогаадып, созуглелдин авторун адап билири. Тоол, шулукту, чечен чугааны ылгап билири.	кижизиг мозу – шынарлыг бооп хевирлеттинген турар; Эртемге сонuurгалы (Познавательный) - Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;			
18	С. Пюрбю «Бора-Шиижек»						
19	А. Шоюн «Селбер Койгунак»						
20	К. Чуковский «Ыылааш- Сээк»; .						
21	Скребицкийни-биле «Коданнын аян-чоруу»				1		
22	С. Сарыг-оол «Бызаа»;	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр; Оюн аргазы-биле Сорулганы чедип алырынга дузалажыр. Дириг амытаннар дугайында тоолдар-	Угааннын улаштыр сайзыраарынга болгаш эки билиг чедип алырынга номчулганын ужур –дузалыын билиндирер. Бодунун делегейин болгаш долгандыр турар хурээлел-биле таныжып алырынга номчулганын эргежок чугулазын	Личностуг: медеделдиг номчулгазын сайзырадыр; Регулятивтиг: -Аянынг номчуурунга белеткенир талазы-биле бот онаалганы башкыдан алгаш, улуг эвес созуглелди иштинде медеделдиг номчуп билири; Эртемге сонuurгалы (Познавательный) бодунун	1		
23	« Кулун», «Бодаган»						
24	С.Сарыг-оол «Халбынмай»						
25	С.Сарыг-оол «Анай»; К-Э. Кудажы						
26	Ю. Кюнзегеш «Узер хуна»						

		биле таныштырар;	билиндирер. Дириг амытаннар дугайында уругларнын сагыш човаашкыны. Бодунун билиин сайгарып, куусеткен ажылын шын унелеп, демдек салып билиринге тускай аргаларны башкынын дузазы-биле чогаадыр Ном ажыглаарынга чанчыктырар; дылга сонуургалын, номчулга болгаш билиглерже чуткулун хайныктырар	назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири			
Чылдын уелери. Аккыр харлыг кыжым							
27	Е. Танова «Кышкы ыржыгаш» Шулук	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр; Оюн аргазы-биле Сорулганы чедип алырынга дузалажыр.	Башкынын айты рыгларынга харыылаар. Бажынга онаалга кылганын туннээр; Кичээлге оюн хевирлеринге киржир; тывызыктар тывары;	<i>Личностуг:</i> Башкы биле болгаш эш-оору-биле куусеткен ажылын шын туннээри. Эштежип ажылдаарынга ооренир. Бодун ангы-ангы рольдарга кириштирер (удуртур, кууседир) Номнун тускай айтып каан демдектерин, словарьдан херек состерни шын тодарадып, тып ооредир. Бодунун бодалын аас- биле болгаш бижимел- биле шын, дес-дараалаштыр тодарадыр	1		
28	К. Ондар «Харжыгаш» Чогаадыг « Кыш»				1		
29 30	Ч. Ондар «Чаа чылдын йорээли» С. Михалков «Чаа чылда»				1		
31	Класстан дашкаар номчулга «Кыш дугайында шулуктер»			1			

				<p>Регулятивтиг: -Долгандыр турар хурээлелди хайгаарап, бойдустун уелеринин оскерилгелерин хайгаарап, эскерип билири, оон дугайында улуг эвес чугаа тургузуп билири</p> <p>Коммуникативтиг:эштерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири</p>			
32	Бистин проективис. «Тос чузун малымайны»		<p>Проект деп чул? Ону канчаар кылырыл? Проектинин планын. сорулгазын шын тургузуп билири.</p>		1		
33 34	Л. Чадамба «Арыг-шевер» К. Чуковский «Чунар херек».	<p>Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр; Оюн аргазы-биле Сорулганы чедип алырынга дузалажыр. Арыг-силиг болурунга ооредир;</p>	<p>Созуглелдин утказынга дууштур интонацияны шын сагып, медреседиг, аянын номчууру. Номчулганын ангы-ангы аргалары; созуглелди кезектерге чарары; ажылын унелеп билири.</p>	<p>Личностуг: -арыг-силиг чоруктун кадыкшылга ужур-дузазын билири; -созуглелдин кол утказын билири; Регулятивтиг -спорттун кадыкшылга ужур-дузазы; -бодунун кадыынга хумагалыг болуру; -чогаалдын состеринге даянып монолог чугааны тургузуп билири</p>	1		

				<p>Эртемге сонuurгалы (Познавательный) Бодунун бодалын дес-дараалаштыр аас-биле болгаш бижимел – биле дамчыдып билири;</p>			
35	Н. Носов « Былчак хавактыг Федя»	<p>Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр; Бодунун азы эштеринин кылган частырыгларын шугумчулелдиг езу-биле эскерип билир, ол частырыглардан чайлап ооренир чорукка уругларны ооредир.</p>	<p>Башкыны дыннаар. Башкынын айтырыгларынга харыылаар. Бажынга онаалга кылганын туннээр; Кичээлге оюн хевирлеринге киржир; тывызыктар тывары;</p>	<p>Личностуг: Ада-иенин созун уруглчу дыннап чоруурунга кижизидер; ада-иезин унелеп билири; Регулятивтиг: -Долгандыр турар хурээлелди хайгаарап, бойдустун уелеринин оскерилгелерин хайгаарап, эскерип билири, оон дугайында улуг эвес чугаа тургузуп билири; -номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды илередип билири; Эртемге сонuurгалы: (Познавательный) -номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды илередип билири; -чогаалдын киржикчилеринин кылып турар чуулдеринин</p>	1		

				унелеп, чылдагаанын тайылбырлап шыдаптары; Коммуникативтиг: эштерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири			
Чылдын уелери. Хоглуг чазым							
36	Л. Чадамба « Март сези»	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар;	- частын баштайгы демдектерин амыдыралдан хайгаарап, авторнун состерин киириштирип тургаш	Личностуг: долгандыр турар бойдуиска хумагалыг, камныг, ынак болуру; - езу-чурумга чагырткан, уjur-дурумну сагып билир кижизиг мозу – шынарлыг бооп хевирлеттинген турар Регулятивтиг: - Долгандыр турар хурээлелди хайгаарап, бойдустун уелеринин оскерилгелерин хайгаарап, эскерип билири, оон дугайында улуг эвес чугаа тургузуп билири; - номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды илередип билири; Эртемге сонuurгалы: (Познавательный) - номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга	1		
37	А. Даржай « Ава»	Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр;	монолог чугааны туругзары;				
38	С.Сарыг-оол «Чаагай час»	Салдынган сорулгага дууштур кылыр ужурлуг ажылды планнап, хайгаарап, оон туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадып билирин ооредир.	Номчаан чуулунун утказын бодунун хайгааралдарынга даянып тургаш чугаалап билири;		1		
39	С. Пюрбю «Час келди»;	оон туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадып билирин ооредир.	литератураны урап-чуулдун янзы-буру хевирлери-биле холбаары;		1		
40	В. Бианкинии-биле «Бяштарнын байырлалы»	Бацкы уругларнын кичээнгеийин чаа билиглерни ажыдарынче угландырап			1		
41	Класстан дашкаар номчулга В. Бианкинии-биле «Уш час»						
42	Тывызык						
43	А.Шоюн « Тып корунерем, уруглар?»						
44	О.Сувакпит « Тывар сен бе?»						
45	Л. Чадамба Кым дыр мен? Когудуглер.						

				харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды илередип билири; -чогаалдын киржикчилеринин кылып турар чуулдеринин унелеп, чылдагаанын тайылбырлап шыдаптары; Коммуникативтиг: эптерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири			
Бистиң бичии өннуктеривис							
46	Ю.Кюнзегеш «Койгунак». Ар 102	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар; Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр; Салдырган сорулгага дууштур кылып уjurлуг ажылды планнап, хайгаарап, оон туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадып билирин ооредир. Бацкы уругларнын кичээнгейин чаа билиглерни ажыдарынче угландырап	Кичээлге белен болурунга бодун белеткээр; Даалгаларны кууседир; -Аянныг номчуурунга белеткенир талазы-биле бот онаалганы башкыдан алгаш, улуг эвес созуглелди иштинде медеpелдиг номчуп билири	Личностуг: долгандыр турар бойдуca хумагалыг, камныг,ынак болуру; - езу-чурумга чагырткан, уjur-дурумну сагып билир кижизиг мозу – шынарлыг бооп хевирлеттинген турар Регулятивтиг: -Долгандыр турар хурээлелди хайгаарап, бойдуcтун уелеринин оскерилгелерин хайгаарап, эскерип билири, оон дугайында улуг эвес чугаа тургузуп билири; -номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды	1		
47	А. Пушкин «Кушкаш» Ар.103				1		
48	Класстан дашкаар номчулга «Шиижек оглу» ар				1		
49	М. Пришвинии-биле «Чараа-чечен»;				1		

				илеридип билири; Эртемге сонuurгалы: (Познавательный) -номчаан чуулунге хамаарыштыр айтырыгларга харыы берип , утказын чугаалап, кол бодалды илеридип билири; -чогаалдын киржикчилеринин кылып турар чуулдеринин унелеп, чылдагаанын тайылбырлап шыдаптары; Коммуникативтиг: эштерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илеридип билири			
50	М. Пришвинии-биле «Дилгинин чеми » Ар. 109	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар;	Созуглелдин утказынга дууштур интонацияны шын сагыш, меделердиг, аянныг номчууру.	Регулятивтиг - башкы-биле демниг ажылдажыышкын уезинде чечен чогаалды ооренип шингээдип алырда чаа-чаа сорулгаларны салып билири;	1		
51	Тоогу чугаалар. Мечи сылдыс. Инек буурээ. Ар.111-113	Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр;	Номчулганын ангы-ангы аргаларын билири;	кылып турар ажылдарын ажыл уезинде болгаш ажыл соонда шын азы шын эвес кылып турарын боду сайгарып, шинчилеп билири;-	1		
52.	И. Крылов .Басня «Куу, Рак болгаш шортан»	Салдынган сорулгага дууштур кылып ужурлуг ажылды планнап, хайгаарап,	созуглелди кезектерге чарары	номчулга талазы–биле бодунун ажылын планнап билири.	1		
53	Басня. Л. Толстой «Адазы болгаш оолдары»	оон туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадыш билирин ооредир.		Личностуг - долгандыр турар бойдуска хумагалыг, камныг,	2		
54	Басня. О. Сувакпит « Айбаангы»	Башкы уругларнын кичээнгейин чаа					
55	К. Ондар « Ойнап чору», Матпаадыр						
56	Е. Танова « Хоокуй						
57							
58							

59	хокпештер ужун мегелепкеним» А.Гайдар « Тимур болгаш ООН командазы»	билиглерни ажыдарынче угландыраар		ынак болуру; - езу-чурумга чагырткан, ужур-дурумну сагып билир кижизиг мозу – шынарлыг бооп хевирлеттинген турар; Эртемге сонuurгалы (Познавательный) - Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;			
60	Татар улустун тоолу « Эн эки белек»						
61	Узбек улустун тоолу « Уш угбашкы»						
62	О. Сагаан-оол « Анчынын чугаазы						

Чылдын уелери. Чараш чайым

63	Э. Кечил-оол «Чечектерим» Ар. 135	Оореникчинин кичээлге беленин хынаар;	Башкынын чугаазын дыннаар; айтырыгларга долу тода харыныны бээри;	Личностуг: Башкы биле болгаш эш-оору-биле куусеткен ажылын шын туннээри.	1		
64	С.Сурун-оол «Диин оглу» ар. 136	Кичээлге сорулга салырынга дузалажыр;	Коллективтиг сайгарылганы кылыры;	-Долгандыр турар хурээлелди хайгаарап, бойдустан уелеринин оскерилгелерин хайгаарап, эскерип билири,	1		
65	С.Сурун-оол «Элик» Ар. 138	Салдынган сорулгага дууштур кылыр ужурлуг ажылды планнап,	Бодунун бодалын аас-биле болгаш бижимел-биле шын, дес-дараалаштыр тодарадыр	оон дугайында улуг эвес чугаа тургузуп билири;	1		
66 67	Класстан дашкаар номчулга. Тыва дугайында чогаалдар номчуур.	хайгаарап, оон		Регулятивтиг:			

68	Чайгы каникулдар. Ч/с	туннелинге чедеринин болдунар аргаларын тодарадып билирин ооредир. Башкы уругларнын кичээнгейин чаа билиглерни ажыдарынче угландырар		<p>Ооредилгенин утказын, ажыктыын медреселдиг сайгарып билири.</p> <p>Онаалга, даалга бурузунун улам ханылап, нарыыдап орарын хайгаараарынче кичээнгейни угландырар.</p> <p>Эртемге сонuurгалы: (Познавательный)</p> <p>Чаа чуулду дилеп тывары; кылган ажылын унелеп билири;</p> <p>Коммуникативтиг:эптерин база башкыны дыннап билири; бодунун бодалын илередип билири;</p>			
----	------------------------------	--	--	--	--	--	--